

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 19.01.07

nr. 473 podpis..... BPS

Warszawa, dnia 17.01.07

BON-II-0702-1-ZW/07

SEKRETARIAZ
Biura Prac Senatorskich
Wpłynęło dn. 19.01.07
nr. 673 podpis.....

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na przesłane przez Pana Marszałka przy piśmie z dnia 20 grudnia 2006 roku znak: BPS/DSK-043-796/06 oświadczenie Pana Senatora Romana Ludwiczuka, wyrażające obawę na temat dalszego funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej w związku ze zmniejszeniem, od roku 2007, dofinansowania kosztów działalności warsztatów ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Odnosząc się do problematyki zmniejszonego finansowania warsztatów terapii zajęciowej, pragnę na wstępie zauważyć, że w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.), od roku bieżącego nastąpi jedynie zmniejszenie udziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kosztach działalności warsztatów, a nie zmniejszenie ich finansowania jako takie. Celem, jaki przyświecał wprowadzaniu zmian w sposobie finansowania warsztatów ze środków Funduszu, była chęć racjonalizacji sposobu prowadzenia przez te placówki gospodarki finansowej. Wprowadzane zmiany w żadnym wypadku nie zmierzały do zachwiania stabilności warsztatów i obniżenia ich standardu.

Ponieważ zasada współfinansowania warsztatów przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego zacznie być realizowana w praktyce dopiero w roku bieżącym, to postulat jej zmiany, oparty przede wszystkim na sygnałach i spostrzeżeniach napływających z warsztatów oraz błędnej interpretacji przepisów ustawy o rehabilitacji w tym zakresie, nie pozwala negatywnie podsumować sposobu funkcjonowania zaproponowanego rozwiązania. Zgodnie z art. 10b ust. 2 ustawy o rehabilitacji, współfinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej od roku 2007 odbywać się będzie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w wysokości określonej przepisem art. 68c ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji oraz m.in. ze środków samorządu powiatowego.

Mając na uwadze poruszone w oświadczeniu Pana Senatora Romana Ludwiczuka obawy o brak, od roku 2007, wystarczających środków finansowych na działalność warsztatów, w szczególności po stronie powiatów, pragnę jednocześnie przypomnieć, iż

zasada współfinansowania przedmiotowych kosztów została wprowadzona nowelą do ustawy o rehabilitacji (...) uchwaloną w dniu 20 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 79). Projekt tej nowelizacji uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, również w zakresie współfinansowania przez samorząd działalności warsztatów terapii zajęciowej. Na przygotowanie się do powyższych rozwiązań prawnych zarówno same warsztaty terapii zajęciowej, jak i samorządy powiatowe otrzymały pierwotnie dwa lata (2003-2004). Należy zauważyć, że tak długi okres *vacatio legis* świadczy o przeprowadzeniu bardzo dogłębnej analizy skutków, jakie proponowane zmiany mogły wywołać w sferze funkcjonowania wtz i realizacji zadań samorządów powiatowych.

Protesty organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, które nie zabezpieczyły w odpowiednim zakresie środków finansowych na realizację ww. zadania, legły u podstaw podjęcia przez grupę posłów inicjatywy legislacyjnej, która ostatecznie sformalizowała się w zapisach ustawy z dnia 21 stycznia 2005 r. zmieniającej ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawę o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 44, poz. 422). Przedmiotowa ustawa przesunęła termin wejścia w życie zasady współfinansowania o dwa lata (od 2007 r.) oraz zmieniła proporcję tego współfinansowania zwiększając udział środków PFRON - a więc tym samym zmniejszając wysokość środków własnych do zaangażowania których zobowiązano powiaty.

Pragnę dodać, że w mojej ocenie wprowadzenie od 1 lutego 2003 zapisu, że samorząd terytorialny współfinansuje od 2003 r. tworzenie warsztatów terapii zajęciowej, a od 2005 r. również i działalność warsztatów terapii zajęciowej (przesunięte ostatecznie na rok 2007), wynikające z art. 9 wymienionej wyżej ustawy z dnia 20 grudnia 2002 r., jest spójne z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.). Art. 4 w ust. 1 pkt. 5 tej ustawy stanowi bowiem, iż powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie m.in. wspierania osób niepełnosprawnych. Zatem problematyka osób niepełnosprawnych została wpisana w zadania własne powiatów.

Należy także zauważyć, że w związku z procesem decentralizacji nie jest już możliwa realizacja zadań własnych powiatu dotyczących osób niepełnosprawnych wyłącznie w oparciu o jedno źródło finansowania, jakim jest PFRON. Istnieje konieczność uwzględnienia finansowania tych zadań również z innych źródeł, tj. np. ze środków samorządowych. Nie może być bowiem takiej sytuacji, że samorząd terytorialny:

- podejmuje i realizuje tylko te zadania, na które otrzymał środki Funduszu,
- jest zwolniony z obowiązku wspierania swoich niepełnosprawnych obywateli.

Z mocy ustawy o rehabilitacji (...) wynikają szczegółowe zadania własne powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym dotyczące warsztatów terapii zajęciowej. Dofinansowanie realizacji tych zadań powiatu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest formą częściowego wsparcia, a nie pokrywaniem w całości kosztów realizacji zadań własnych samorządu terytorialnego. Pogląd taki wyraził Trybunał Konstytucyjny rozpatrując na rozprawie w dniu 28 czerwca 2001 r. (sygn. U 8/00 OTK 2001/5/123), wniosek Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie niezgodności z Konstytucją wysokości środków PFRON przeznaczanych na obsługę realizacji zadań nałożonych na powiat w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis na podstawie którego określono wysokość środków przekazywanych na koszt obsługi zadań (niezależnie od tego, czy pokrywają w części czy w całości te koszty) jest zgodny z Konstytucją.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał Konstytucyjny wskazał m.in., że wszelkie sprawy o charakterze lokalnym i ponadgminnym przekazane ustawowo samorządowi, winny być

traktowane jako zadania własne samorządu odpowiedniego poziomu. Dlatego zadania, o których mowa w art. 35a, 35b (zadania samorządu wojewódzkiego i powiatowego) w związku z art. 34 ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uznane być mogą za zadania własne samorządu powiatowego mimo, że nie wykazują one w pełni cech jakie zadaniom własnym są przypisywane. Za takim stanowiskiem przemawia to, iż zadania nałożone na samorząd powiatowy przez wspomnianą ustawę mają na tyle ogólny charakter, że nie wyłącza to możliwości samodzielnego i kreatywnego decydowania przez radę powiatu, jej zarząd oraz inne organy wykonawcze o sposobie ich realizowania i finansowania. Tym samym organy powiatu mają prawo kreowania polityki wspierania osób niepełnosprawnych.

Szczególne powinności w stosunku do osób niepełnosprawnych nie mogą spoczywać wyłącznie na organach administracji rządowej, ponieważ każda z tych osób jest też pełnoprawnym członkiem społeczności lokalnej, której władze powinny starać się dbać o dobro wszystkich mieszkańców, a więc również osób niepełnosprawnych. Dlatego wyrażam głębokie przekonanie, że pomimo sygnalizowanych w oświadczeniu Pana Senatora Romana Ludwiczaka obaw, związanych z mechanizmem współfinansowania warsztatów terapii zajęciowej, władze każdego z powiatów na terenie których działają warsztaty, dokonają takiego wyboru, który pozwoli na niezaprzeszczenie dotychczasowego dorobku warsztatów w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Z poważaniem
MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Anne Kalata